

عنوان مقاله:

جستاری بر مکانیسم "جبران" و فرایندهای آن در آینه ادبیات ادونیس و شاملو

محل انتشار:

دوفصلنامه زبان و ادبیات عربی، دوره 11، شماره 2 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسندگان:

مهدی نودهی - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات عربی دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران

عباس گنجعلی - دانشیار زبان و ادبیات عربی دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران

سید مهدی نوری کیزقانی - استادیار زبان و ادبیات عربی دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران

خلاصه مقاله:

از میان روان‌شناسانی چون آدلرا، یونگ، فروید، اریک فروم، لاکان و... که تحلیلی روانکاوانه به ادبیات و هنر داشته‌اند، می‌توان گفت که رویکرد روان‌شناختی آدلر به این دو مقوله، با استناد به محوریت تأثیر "احساس نقص" در شکل‌گیری ادبیات یک شاعر، از جامعیت بالاتری برخوردار بوده است. آدلر رویکرد فکری خود را بر مبنای احساس حقارت بنا نهاد؛ بدین معنا که شکل‌گیری بسیاری از مولفه‌های هنری و ادبی به‌نوعی برخاسته از احساس نقصی سرکوب‌شده است که با تکیه بر مکانیسم جبران به منصفه ظهور رسیده‌اند. در حوزه ادبیات، ادونیس و شاملو از جمله سراینده‌گان بنام معاصرند که تأثیر بسزایی بر روند تصویر و معنا در حوزه شعر داشته‌اند. آنها گرایش سنت‌گرا به شعر را مردود دانسته و با تکیه بر شناختی جامع از مسیر ذهنی انسان امروزی به موسیقی و مفهوم شعر جهت‌گیری خاصی داده‌اند که با رنگ و لعابی روان‌شناختی همراه بوده است. جستار پیش‌رو می‌کوشد تا با تکیه بر نقد تطبیقی، گفتگومندی متن و روش توصیفی-تحلیلی، به بررسی روانشناسی فردی دو شاعر پرداخته، سپس محورهای حاصل از احساس حقارت موجود در ادبیات آنها را در قالب فرایندهایی چون "جابجایی"، "آرمانگرایی" و "انکار" مورد بررسی و واکاوی قرار دهد. قدر مسلم اینکه، دوران کودکی و افت وخیزهای فردی دو شاعر، ضمن ایجاد ذهنیتی منحصر‌به‌فرد در آنها، رویکرد ادبی خاصی از آنها به‌جای گذاشته و همین مسیله، زمینه شکست هنجارهای ساختاری و معنایی را در زمینه هنریشان ایجاد کرده است. این جستار، بر مبنای مکتب آمریکایی، اصالت اشتراک موجود در متن هنری دو شاعر را با محوریت مکانیسم جبران، مطمح نظر قرار داده است

کلمات کلیدی:

روانشناسی ادبیات، مکانیسم جبران، ادونیس، شاملو

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1135532>

